

szabálytalan alakú kiemelkedésen nagyszámú őskori és egy Árpád-kori cseréptöredéket találtam. A leletek a domb legmagasabb részén sűrűsödtek. A kiemelkedés egy nagyobb, hajdan mocsaras mélyedés és a Holt-Rába közé ékelődik.

TAKÁCS KÁROLY

286. Rábagyarmat határa

(Vas megye) Ő, N, Á, Kk

2006. október 5-én terepbejárást végeztünk örökségvédelmi hatástanulmány készítése érdekében.

Kis-telek: A község belterületének Ny-i határában, közvetlenül a temetőtől Ny-ra találtuk a nem túl intenzív lelőhelyet. A temető mellett elvezető dűlőúttól egészen a Rába árterét jelző magaspartig terjed. Kis területen, csekély mennyiségben gyűjtöttünk őskori, népvándorlás kori, több szép darab Árpád-kori és középkori kerámiát. A lelőhely minden bizonnyal folytatódik a mai temető alatt és esetleg a sportpálya alatt is.

Szélestartó-dűlő: A község belterületének Ny-i határában, közvetlenül a focipályától és a vízműteleptől D-re nagy területen, csekély mennyiségben lehetett gyűjteni őskori, Árpád-kori és középkori kerámiát. A leletek egy 350–400 m-es területen szóródtak. A lelőhely minden bizonnyal folytatódik a vízműterület és sportpálya alatt is.

Munkatársak: Csalár Imre, Csalár Gábor, Vámos Gábor.

ILON GÁBOR

287. Rábahidvég határa

(Vas megye) Á, Kk

2006. december 13-án a Püspökmolnári és Rábahidvég közötti műút D-i oldalán, a Rába ártere fölött elterülő teraszon Árpád-kori és középkori kerámiatöredékeket találtunk (a Hévíz–Szombathely között húzódó 400 kV-os nagyfeszültségű vezeték nyomvonala, 24. sz. lh.). A terület nagy része szántott, részben növényzettel fedett, a lelőhely K-i irányban tovább terjedhet.

SKRIBA PÉTER

288. Rád, Arany János utca

(MRT 13/2 k. 25/52 lh.)

(Pest megye) Sza

2006. augusztus 17–18-án gázvezetékárokot ástak az Arany János utca É-i oldalán, mely 40 cm széles, 130 cm mély volt. A 351. hrsz. telek előtti szakaszon a kidobott földben egy csomóban néhány cserepet találtam: korongolt, piros festésű korsó oldaltöredékét; korongolt korsófület és egy szintén korongolt, apró kavicsos anyagú sűrű oldaltöredéket. A további szakaszon elszórtan pár állatcsontot és kis paticsdarabokat gyűjtöttem. Az árok sötétbarna, keményre száradt agyagos földjében beásást nem lehetett észlelni. A szarmata településhez

tartozó cserepek a rádi 52. sz. lelőhely ÉNy-i irányú, a belterület alá nyúló kiterjedését jelzik.

KÖVÁRI KLÁRA

289. Rákóczifalva, Bagi-föld I.

(Jász-Nagykun-Szolnok megye) U, R, B, N, A

A megelőző feltárás-sorozat a Vásárhelyi-terv részét képező töltésáthelyezéshez kapcsolódott. A töltés áthelyezésével Rákóczifalvától délre, a Tisza kanyarja által félkörívben körülvevett ártéri öblözetet (Bivaly-tó) kívánják a hullámtérhez kapcsolni, s ezzel az árvíz gyorsabb levonulását elősegíteni. A tervezett munkálatok 11 régészeti lelőhelyet érintenek, melyeknek megelőző feltárását az ELTE Régészettudományi Intézetével közösen végezte és végzi a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatósága. A 15 hektárt meghaladó méretű lelőhelyet (1. sz. lh.) a beruházáshoz igazodva több ütemben kutattuk.

1/a lh.: Az alig fél hektárnyi területen a halomsíros kultúra rákóczifalvi csoportjának 32 sírja és avar objektumok foltjai kerültek elő. A feltárást 2007-ben folytatjuk.

1/c lh.: Ez a terület a leendő töltés melletti erdősávot kísérő, 100–120 m széles sáv, mely részben az 1/a, részben pedig a 4. sz. lelőhely folytatása. E terület váratlanul került be a veszélyeztetett határrészek közé, ezért korábban nem végeztünk itt terepbejárást. A feltárás során lehumuszoltuk a teljes sávot, 75 500 m²-t, melynek az ártér felé eső Ny-i ill. a parttól távolabb eső K-i végén kerültek elő az objektumok; a középső, mintegy 45 000 m² nagyságú felszín meddőnek bizonyult. Összesen 16 906 m²-t tártunk fel.

Kiemelkedő jelentőségű és mennyiségű jellegzetes vonaldíszes kerámiával datálható 4 szabálytalan alakú újkőkori gödör; a többi 39 gödör a népvándorlás korára keltezhető.

Ezen a felszínen az objektumok között 7 földbe mélyített négyszögletes alapú épület, köztük hat korai népvándorlás kori (római kori és germán átmeneti periódus) és egy avar leletanyagot tartalmazó lakóház látott napvilágot. A felszínt keresztbe-kasul szabdalják a különböző alakú, rendeltetésű és méretű árkok. Köztük is nagy fejtörést okozott az ásatási szelvényünkben ÉNy-DK-i irányban végighúzódó 8–10 m széles, szabálytalan szélű, 2–2,5–3 m mélységű árkok, mely eredetileg a Bivaly-tói-érbe, azaz a Tisza árterébe torkolló élővízi meder lehetett, melyet a szarmaták – kihasználva a természet adta lehetőséget – védművé alakítottak át. A mesterséges beavatkozást az árok metszete és a betöltéséből előkerülő korabeli leletanyag tanúsítja. Egy óriási, kb. 4 m átmérőjű kutat is feltártunk, kevés római kori szarmata anyag került elő belőle.

Az ismertetett jelenségek mellett a bodrogkeresztúri kultúra 80 bolygatatlan sírból álló temetője látott napvilágot. A temetőt teljes egészében feltártuk. A sírokban a halottak szigorú rítus szerint eltemetve nyugodtak.